

Start dialogen om sociale medier

Sociale medier dækker over alle de platforme, hvor man interagerer med andre. Det gælder både kommunikationsplatforme som Snapchat, Discord og Instagram og spilplatforme, hvor man spiller og chatter med andre.

Sociale medier er en stor del af de fleste menneskers liv, og for mange er de en kilde til viden, underholdning, relationer og interessefællesskaber.

Men der er også faldgruber i den kommunikation, der foregår online, og vi ved, at mennesker i udsatte positioner er i øget risiko for at lande i nogle af disse.

Derfor er det vigtigt at have en løbende anerkendende dialog om fordele og ulemper ved sociale medier i "fredstid", så beboerne ved, at de kan komme til jer for hjælp, hvis de møder problemer online.

Materialet her består af nogle cases, som I kan tage udgangspunkt i i dialogen med beboerne. Under hver case er der nogle spørgsmål, som kan bruges til at facilitere dialogen og en boks med baggrundsviden eller nogle pointer, som er gode at have med, hvis de ikke kommer frem i dialogen.

Sidst i materialet er eksempler på nogle af de negative fællesskaber, som findes på nettet og links til, hvor du kan søge mere viden og rådgivning.

Case 1: Online-relationer

Jeg har fået mig en kæreste online. Pædagogerne siger, at hun ikke er min rigtige kæreste, og hun sikkert bare er en, der snyder mig. Vi bor ikke så langt fra hinanden, men pædagogerne siger, at det er en dårlig idé at mødes med hende. Nu overvejer jeg, om jeg bare skal mødes med hende alligevel uden at fortælle det til nogen.

- Hvordan tror I, personen i casen oplever situationen?
- Hvorfor synes pædagogerne ikke, personen skal mødes med sin kæreste?
- Hvad ville I råde hovedpersonen og pædagogerne til at gøre?

Obs.

Online-relationer kan være lige så meningsfulde som fysiske relationer, og det er vigtigt at respektere beboernes ret til sin krop, følelser og seksualitet. Fremfor at prøve at forhindre personen i at mødes med kæresten, er det derfor en god idé at tale om måder, man kan sikre sig at personen er den de giver sig ud for. Man kan fx videochatte sammen, inden man mødes.

Case 2: Hårdt sprog online

Jeg spiller WoW med en masse spillere fra hele verden. Det er rigtig sjovt, og jeg har fået mange venner gennem spillet. Men der er nogle spillere, som taler vildt grimt og ofte kommer med både racistiske og homofobiske udtalelser. Det, synes jeg, er vildt ubehageligt.

- Hvad vil I råde personen til at gøre?
- Oplever I, at der er online-fællesskaber, hvor tonen er ubehagelig?
- Har I prøvet at sige fra over for en ubehagelig tone online?
- Er I selv kommet til at sige/skrive noget grimt online?
- Hvordan kan det føles at opleve hårdt sprog online? Hvordan kan man selv bidrage til god tone i de online-fællesskaber, man er med i?

Obs.

Ansigtsløs kommunikation kan gøre tonen hårdere, og man kan nemmere misforstå hinanden. Derfor kan det være en god idé at tale om, hvor ens grænser går ift. kommunikation, og at man faktisk godt kan sige fra, selvom kommunikationen foregår online.

De forskellige platforme har også mulighed for at man kan anmelde en bruger, hvis de fx bruger diskriminerende eller truende sprog.

Hvis der er tale om trusler, skal det også meldes til politiet.

Case 3: Offentlig vs. privat profil

Jeg har en YouTube-kanal, hvor jeg lægger videoer ud og har en hel del følgere. Nu er der en jeg ikke kender, der er begyndt at skrive ubehagelige kommentarer hver gang jeg lægger en video op. Jeg overvejer at gøre min kanal privat, men så mister jeg jo mine følgere.

- Hvad er fordele og ulemper ved henholdsvis private og offentlige profiler på fx Snapchat, YouTube eller TikTok?
- Hvad skal man tænke over, inden man lægger et billede eller en video ud på en offentlig profil?
- Hvordan kan det føles at få ubehagelige kommentarer?
- Hvad kan man gøre, hvis man får ubehagelige kommentarer?

Obs.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at platforme som YouTube og TikTok motiverer til, at man har så offentlige profiler som muligt. På den måde kan man få mange følgere, mange likes og kommentarer. Derfor er det ikke altid så enkelt bare at gøre sin profil privat.

Der er gode guides til privatlivsindstillinger på forskellige platforme hos Center for Digital Pædagogik: <https://cfdp.dk/tema/for-foraeldre/>

Case 4: Intime billeder

Min kæreste og jeg har slået op. Imens vi var kærester, tog vi nogle frække billeder sammen, som vi begge to har på vores telefoner. Nu er jeg lidt nervøs for om hun kan finde på at dele dem med nogen, og jeg er også i tvivl om, hvad jeg skal gøre med de billeder, jeg har på min telefon.

- Må man tage intime billeder af sin kæreste?
- Må personen i casen dele de intime billeder med andre?
- Hvad skal personen gøre?

Obs.

Man må gerne tage intime billeder af sig selv og sin kæreste, hvis kæresten har samtykket. Man må også gerne have dem liggende på sin telefon. I det øjeblik forholdet ophører, ophører samtykket automatisk. Det vil sige, at man faktisk er forpligtet til at slette billederne herefter.

Det er der mange, der ikke ved, så i situationen i casen er det en god idé at bede ekskæresten slette billederne, og selvfølgelig selv gøre det samme.

Case 5: Billede på Facebook

Jeg bor på et bosted som har en Facebookside, hvor de tit lægger billeder ud, når vi fx har haft et arrangement eller bare fra hverdagen på bostedet.

Jeg bryder mig ikke om, at der er billeder af mig på nettet, men jeg synes det er svært at sige fra.

- Hvad er fordele og ulemper ved at lægge billeder ud på nettet?
- Hvad kan personen i casen gøre?
- Hvem bestemmer, hvilke billeder, der må lægges på en hjemmeside eller Facebookside?
- Hvad kan man gøre, hvis man først har givet lov til at poste et billede og senere fortryder?

Obs.

Billeddeling skal altid ske med samtykke og et samtykke kan til enhver tid trækkes tilbage. Det vil sige, at selvom man har sagt ja til at et billede må deles, kan man efterfølgende fortryde.

Som medarbejdere på et bosted er det vigtigt, at man er gode rollemodeller, så spørg altid både inden du tager billeder og inden du lægger dem på nettet.

Negative digitale fællesskaber

Mennesker, der allerede er i udsatte positioner, er i øget risiko for at havne i nogle af de mere risikofyldte digitale fællesskaber.

Derfor er det vigtigt, at man som fagperson er særligt opmærksom på nogle af disse.

Selvskade: På sociale medier findes særlige netværk, såkaldte priv-netværk og pro-ana-netværk for personer, der selvskader og lider af spiseforstyrrelser. I netværkene kan man finde fællesskab og støtte fra andre, der kæmper med de samme ting, som de selv gør. Men desværre findes der også inspiration til selvskade og sågar selvmord i disse netværk. For mere viden og hjælp om selvskade og spiseforstyrrelser samt om de digitale netværk kan du kontakte Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade (LMS). <https://www.lmsos.dk/>

Radikale netværk: Der findes en del netværk på nettet, hvor radikale holdninger hersker. Det kan være kvindehad, racisme, religiøs ekstremisme og lignende.

Hos Center for digital pædagogik kan du få viden om nogle af de ekstremistiske, digitale fællesskaber og de platforme, de findes på: <https://cfdp.dk/tema/vrede-unge-maend/>

Seksuelle krænkelser: Online fællesskaber kan være et sted, hvor man eksperimenterer med identitet og leger med flirt og seksualitet. Det er vigtigt, at man som fagperson respekterer det, og ikke lader frygten for overgreb overskygge beboernes ret til at bestemme over egen krop og seksualitet.

Når det er sagt, er det selvfølgelig vigtigt at være opmærksom på, at man kan møde mennesker på nettet, der ikke er, hvad de giver sig ud for, eller som kan lokke én ud i ubehagelige situationer.

Hvis du oplever, at beboer har været udsat for seksuelt grænseoverskridende adfærd, er det vigtigt at forsøge at bevare fatningen og ikke blive vred på beboeren over fx at have sendt et intimt billede eller chattet med en fremmed. Det er aldrig offerets skyld, når de bliver udsat for krænkelser.

Hjælp i stedet beboeren med at stoppe kommunikationen og melde personen til politiet og til den platform, som kommunikationen er foregået på.

Læs mere om digitale krænkelser, herunder grooming og seksuelle krænkelser på: <https://bornsvilkar.dk/digitale-krænkelser/>

Og hos Digitalt Ansvar på <https://digitaltansvar.dk/>

Læs mere om sugardating og gråzoneprostitution på: <https://redenung.dk/>